

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Redemption in the Old Babylonian Period: texts, archives, practice

Moore, S.A.

Citation

Moore, S. A. (2020, May 26). *Redemption in the Old Babylonian Period: texts, archives, practice*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/92260>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/92260>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/92260> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Moore, S.A.

Title: Redemption in the Old Babylonian Period: texts, archives, practice

Issue Date: 2020-05-26

Samenvatting

Dit proefschrift is een studie van vrijkoping zoals die in Mesopotamië in de Oud-Babylonische periode (ca. 2000-1600 v.C.) voorkwam. Vrijkoping verwijst in dit proefschrift naar het terugkopen of terugvorderen van personen of bezit die eerder zijn verkocht, verpand of geruild. Vrijkoping is om twee redenen belangrijk. Ten eerste biedt het een unieke kijk op één van de meest prominente instituten van het oude Mesopotamië, namelijk het 'vaderlijk huis' en het onvervreemdbaar familiebezit dat hiermee geassocieerd werd. Wanneer bepaald familiebezit werd verkocht uit nood(zaak) was er een breuk in de transmissie ervan van generatie op generatie. Door vrijkoping van deze eigendommen kon deze breuk teniet worden gedaan. We kunnen dus zien hoe familienetwerken in het oude Mesopotamië samenwerkten om het bezit van hun 'vaderlijk huis' bijeen te houden. Ten tweede is het onderwerp van groot belang omdat de Mesopotamische koningen zich bemoeiden met het recht op vrijkoping. Een belangrijk koninklijk voorrecht was namelijk het verkondigen van restauratie-edicten waarbij verkopers hun verkochte (familie)bezit konden terugvorderen van de kopers. Dit dubbele fenomeen, vrijkoping onder gewoonterecht met betaling, én terugvordering onder koninklijk gezag zonder betaling, wordt hier bestudeerd om te laten zien hoe het gewoonterecht van particulieren ook kon functioneren als een koninklijk machtsinstrument.

Deze studie heeft drie doelen. Ten eerste, de vrijkoping van bezit in archieven te bestuderen om de realiteit achter deze praktijk te zien. Ten tweede, om bij te dragen aan ons begrip van de terugvordering van eigendommen door koninklijk bevel. Dit behelst een kritische behandeling van het eerst bekende voorbeeld van zo'n edict uit het oude Mesopotamië. Ten derde, om de vrijkoping van personen te bestuderen, zowel in een archiefcontext als door een filologische studie van specifieke terminologie.

De aanpak van dit proefschrift is filologisch, vrijkoping wordt dus bestudeerd door middel van een nauwkeurige bestudering van teksten en archieven. Hoewel de focus van hoofdstuk 4 ligt op één enkele tekst uit de regio Larsa, omvat de kritische studie ervan ook contemporaine archieven uit Larsa.

Het proefschrift laat zien dat vrijkoping een effectief middel was binnen de sociale wereld van de priesters in Nippur tijdens een crisis die plaatsvond onder Samsu-iluna van Babylon (hoofdstuk 1). Familiebezittingen, met name tempelprebedes, konden worden verkocht en overgedragen aan een koper voordat ze uiteindelijk werden vrijgekocht door de oorspronkelijke familie. Deze praktijk was mogelijk door de hechte sociale verbanden van de priesters, en werd uitgedrukt door specifieke zinsneden in de vrijkopingsteksten. De families met aanzienlijk bezit in onder andere Sippar, Babylon en Kutalla versterkten dit beeld (hoofdstuk 2). Het recht op vrijkoping kon verschillende generaties bestaan, waardoor het van vitaal belang was om een familieverband tussen de oorspronkelijke verkoper en degene die vrijkocht vast te stellen. De dossiers uit de vroeg Oud-Babylonische Diyala regio weerspiegelen een andere realiteit voor vrijkoping (hoofdstuk 3). Hier zien we vanuit het oogpunt van de archieven van crediteurs hoe vrijkoop kon worden beperkt. Debiteurs gaven namelijk hun bezit in onderpand voor een lening, de vrijkoping van dit bezit werd vaak opzettelijk bemoeilijkt door specifieke voorwaarden. Het recht op vrijkoping werd dus een dode letter.

Wat betreft de terugvordering van bezit door middel van een koninklijk edict (hoofdstuk 4), bewijst het proefschrift dat CUSAS 10 18 het eerst bekende voorbeeld is van een dergelijk edict. Het stamt uit de tijd van Rim-Sin I van Larsa. Het bewijs hiervoor is niet alleen gebaseerd op aspecten van de tekst zelf, maar ook op een studie van contemporaine Larsa archieven. De edict-traditie van Larsa blijkt ook een vervolg te hebben onder de latere Babylonische koningen. Parallele bewoordingen uit het Rim-Sin I edict komen voor in een citaat uit Samsu-iluna's troonsbestijgings-edict. Het geeft aan dat een deel van de edict-traditie van Rim-Sin I werd overgenomen door Larsa's nieuwe Babylonische heersers, na de annexatie van Larsa onder Hammurabi. Wat betreft het recht op vrijkoping van personen (hoofdstuk 5), laat het proefschrift zien hoe vrijkoping van toepassing kon zijn op personen die niet alleen hun vrijheid hadden verloren vanwege schulden, maar ook vanwege andere soorten verplichtingen. Een filologische studie van bepaalde technische termen toont aan hoe deze verplichtingen ook de mogelijkheid van vrijkoping met zich meebracht, zowel als traditioneel recht en als invrijheidstelling door middel van een koninklijk edict.

Vertaling: Riens de Boer